

Závěrečná zpráva ze zahraniční stáže

Zambie: 17.únor – 15.květen 2011

Eva Bucharová, Odborný pracovník v ochraně veřejného zdraví

Zambie je zvláštní země, ,ostatně jako každá jiná země'... :o).

Zambie je zvláštní země, ostatně jako každá jiná země, na které zanecháte svoje stopy a která zanechá své stopy na Vás.

Měla jsem veliké štěstí, byla jsem první studentkou, kterou ZSF JCU vyslala na stáž ve spolupráci s neziskovou organizací Njovu o.p.s/Zambia. Toto štěstí tkvělo jednak v charakteru mé práce, tak v lidech, se kterými jsem pracovala a bydlela.

*Lusaka, Zambia – páteřní železnice
Tudy sami nechodíte...*

Pracovní stránka stáže.... Njovu velmi vítá samostatnou práci studentů, a tak mi bylo umožněno mít svůj vlastní ,mini projekt', za který jsem byla zodpovědná a částečně na něm pracuji i teď a doufám, že některý z dalších studentů naváže tam, kde jsem přestala.

Tedy, můžete se realizovat jakkoliv chcete, a téměř v čemkoliv, Njovu Vás podpoří po logistické a psychické stránce, know-how je ale z větší části na Vás.

Přestože projektový typ praxe není snadný a na ZSF obvyklý, seděl mi a přinesl mi mnoho neocenitelných zkušeností... kde sehnat peníze, jak komunikovat s klienty a partnerskými organizacemi, plánovat, tvořit rozpočet, řešit neočekávané problémy (*Cože? Došlo jídlo pro děti? Aha, tak já tedy dojdu na nákup... 10 kilometrů silnicí skrze buš.*), řídit lidi, řídit zdroje, řídit sebe :o)...

Pro inspiraci... ,můj' projekt spočíval v rozvinutí spolupráce s domácí ošetrovatelskou službou (Home-Based Care - HBC) pomáhající HIV+ klientům, jejich rodinám a sirotkům v provincii Chibombo. HBC je církevní organizace, která pracuje na

dobrovolnické a relativně laické úrovni a nabízí především konzultační služby.

Kasuko, Chibombo, Zambia

Školní pomůcky :o)

Vizí je samostatně a (polo)profesionálně fungující organizace komplexně pokrývající primární, sekundární i terciární prevenci v oblasti HIV/AIDS, se kterou však úzce souvisí sociální práce, pastorační péče i právní poradenství. *Usilujeme o to, aby nebylo Njovu ani mě potřeba, což je ale záležitost minimálně 2 let.*

Ráda bych zmínila, že ač je Zambie považována za „rozvojovou zemi“, není rozhodně z nejrozvojovějších. Díky relativně mírové dekolonializaci a činnosti mezinárodních organizací je to země v podstatě stabilní a zdravotní péče, ač je placená, tak v oblasti HIV/AIDS dobře rozjetá a antiretrovirová léčba je zdarma, preventivních kampaní je přešel, ale přesto počet lidí nakažených virem HIV stoupá.

Z hlediska šíření infekce HIV je nebezpečná kombinace vysoké prevalence HIV¹ s křesťanstvím vysvětlovaným odmítáním prezervativů (naprostá většina Zambijců jsou křesťané) a střídáním partnerek/ů... ve smyslu: *„nemanželský sex je hřích, nemanželský sex s prezervativem je pak hřích dvojitý“*.

Mým úkolem bylo pomoci s prvním krokem ke zmíněné samostatnosti HBC, tedy zjistit, jaké má komunita potřeby a představy, jaké jsou její zdroje (zaměstnanost, vzdělanost, dostupnost lékařská péče...) s jakými problémy se potýká, jaký způsob práce a spolupráce by byl optimální, jaké projekty již byly realizovány a jaké organizace se na nich podílely, jaká je rozhodovací hierarchie a struktura hodnot komunity, jaké zvyky je nutno respektovat, jaký je zdravotní stav populace a jejích jednotlivých skupin, jaká je úroveň znalostí a motivace... zjednodušeně by se dalo říci, že se jednalo o SWOT analýzu.

Tento krok měl podobu seminářů (pro sirotky dle věku, podpůrné skupiny a dobrovolníky HBC) zaměřených na výchovu ke zdraví s důrazem na problematiku sexuálně přenosných nemocí a sexuální výchovu obecně.

¹ 135 až 200 HIV+ na 1000 obyvatel (viz http://www.who.int/hiv/HIVCP_ZMB.pdf)

Chibombo, Zambia

Diagnoza?

Vedlejším efektem seminářů bylo předání praktického know-how o organizaci ‚workshopového/seminářového‘ typu vzdělávání spolupracujícím místním dobrovolníkovi.

V současné době (červen 2011) je projekt ve fázi hledání zdrojů, jak finančních tak lidských. Za tímto účelem jsme v kontaktu s organizacemi Africare, World Vision (WV), Oxfam a Lékaři bez hranic. Mně je svěřeno vypracovat projekt, který by byl právě skrze Africare a WV financován vládou Spojených států.

Součástí mé praxe dále bylo i vypomáhat v centru neformálního vzdělávání v nejhudší čtvrti Lusaky – Chibolia, které Njovu provozuje.

Vlastně, má stáž začala už před odjezdem, kdy jsem byla požádána, zda bych nepomohla s žádostí o grant PEPFAR od Americké vlády na projekt orientovaný na nespécifickou prevenci socio-patologického chování ‚dětí ulice‘, a který nám byl nakonec přidělen (což je veliký úspěch!).

Po osobní stránce... v Zambii jsem poznala několik lidí, na které do konce života nezapomenu a moc doufám, že se s nimi ještě někdy shledám. Velmi si vážím především svých spolubydlících a kolegů v jednom – Martiny, Davida a Maywarda, kteří mě neuvěřitelně podporovali a přijali do ‚klanu‘ a jelikož jsem na stáž jela sama, stali se právě oni na tři měsíce mou rodinou.

Kamwala South, Lusaka, Zambia

Přírodní tělocvična za domkem

Mayward a David

Mnoho lidí se mě ptalo, jestli jsem utrpěla kulturní šok, neutrpěla. Snad proto, že jsem neměla žádná očekávání. Jen když jsem otevřela dveře svého pokoje, kde byla jen betonová podlaha, mříže na okně, pár švábů a tekla jen studená voda, tak jsem se trochu lekla, ale po první noci už jsem byla jako doma.

Ostatně, myslím, že lidé po celém světě si jsou dost podobní – sympatičtí a ti, ke kterým si cestu musíte hledat.

Mým nejsilnějším zážitkem z celé stáže se stala zkušenost ,být členem rasové minority', ač se jednalo o ,VIP minoritu' a všichni, se kterými jsem se setkala, se ke mně chovali neuvěřitelně přátelsky, narazila jsem na spoustou předsudků a stereotypů (*Cože, vy taky musíte pracovat? A ty si vaříš sama? Ty nemáš dost peněz, aby sis koupila čokoládu? Přeci musíš být bohatá! ...*), nemluvě o genderových stereotypech, odsuzování homosexuálů a ,povinnosti' být křesťanem.

Tato zkušenost je pro mne ale neocenitelná, už jen proto, že mým druhým oborem je MA in Migration and Intercultural Relations, který předpokládá dávku ,interkulturní' empatie a není nad to zkusit si na vlastní kůži, jaké to je být v minoritě a jak nemožné je z ní uniknout.

Byla jsem požádána o několik doporučení pro budoucí stážisty... z pracovního hlediska, pokud nejste samostatní, tato stáž nejspíš nebude pro Vás. Pokud samostatní jste, domluvte se na svém projektu přímo s ředitelem² Njovu, Vendulou, a projektovým managerem, Martinou, ještě před odjezdem.

Z praktického hlediska, v Zambii seženete vše, na co jste zvyklí z Čech, jen čokoláda a žvýkačky jsou neuvěřitelně drahé a o dobré knížky a filmy je také nouze. Jelikož se místo Vašeho ubytování možná změní, těžko Vám doporučit, co s sebou, určitě budete potřebovat spacák, zbytek si tam můžete dokoupit. Životní náklady v Zambii jsou jen o malinko vyšší než v Čechách, celkově mě stáž vyšla na 50 tisíc,

² Njovu nemá rádo gender :o).

příčemž jsem dala trochu ze svého i do projektu.

Z oblečení jsem nejvíc užila hnědé kalhoty a černé tričko (není na tom vidět špína a prát v ruce častěji než jednou za týden bylo nad mé síly :o)). Dívkám nedoporučuji krátké sukně a trička, byly byste za „coury“ (jemně řečeno). Vezměte si s sebou také nějaké formálnější oblečení, na to Zambijci hodně dají. Jinak budete potřebovat přesně to samé, co běžně potřebujete v Čechách, opravdu :o). Osobně bych do Zambie nejela na (naš) podzim, to tam je horko k zalknutí, a v zimě tam zas neuvěřitelně prší.

Ze začátku jsem vůbec nerozuměla zambijské angličtině, a to jí mám na úrovni C1, takže té se rozhodně nebojte, zvyknete si... a pivo mají taky docela dobré :o).

Na úplný závěr bych ráda poděkovala studentské iniciativě ‚KU‘ a především paní doktorce Renatě Švestkové za neocenitelné rady a vedení v aktivitách týkajících se ‚Vítání prváků‘, neb bez této zkušenosti bych stáž ve výše uvedené podobě nezvládla.

Dále děkuji ZSF JU, že mi tuto stáž umožnila a především děkuji oddělení zahraničních vztahů za pomoc a podporu.

Good Luck!

Fotky ze života naší domácnosti

Oslava na rozloučenou v našem ‚obýváku‘.

Marta a Mayward v kuchyni...

Relax ...

Kudlanka a Mayward, Mayward a kudlanka...

Bez ironie...

Eva Bucharová
bucharovae@gmail.com